
OBRAZOVANJE

KAKO I KOLIKO SIROMAŠTVO UTJEČE NA RAZVOJ I USPJEH DJECE

Istraživanja pokazala da najsiromašniji postiču najlošiji uspjeh

OBJAVLJENO: 3. LISTOPADA 2021.

NAPISAO: IRENA KUSTURA

Nemam stalan posao, konobarim i do pojave korone od svog posla sam mogao pristojno živjeti. Dalo se zaraditi, a zadnje dvije godine jedva preživljavam. Znam da ni drugima nije lako, ali često se pitam zašto baš uvijek – ja – priča nam 27-godišnji mladić, rođen, kako sam kaže, u siromašnoj i poluobrazovanoj obitelji, koji i danas plaća danak svom podrijetlu.

Bio je, veli, inteligentno dijete, znatiželjan i zaigran, volio je čitati, posebice priče i romane s avanturističkom tematikom, zanimali su ga drugi krajevi svijeta u kojima nikada do danas nije bio, volio je šume, polja, biljke i životinje.

– Maštao sam da ću istraživati različite pojave u prirodi. Ali, stvarnost je bila drugačija. Osnovnu školu završio sam u svom mjestu, a onda je trebalo upisati srednju... Roditelji nisu imali novca, htjeli su da završim neku s kojom ću što prije početi raditi i izbor je pao na ugostiteljsku. I eto me danas – kaže pomalo utučeno mladi čovjek, najstarije dijete u obitelji. Raditi je počeo odmah nakon završetka škole, bili su to uglavnom poslovi na određeno, a i kad bi dobio stalan posao nikada nije znao koliko će trajati.

– ***Siromaštvo i neobrazovanost mojih roditelja odredili su mi život*** – rezignirano zaključuje.

Naš sugovornik nije jedini kojem je materijalni položaj obitelji odredio njegovu budućnost. Potvrđuju to brojna svjetska istraživanja, ali i rijetka naša koja su se bavila tim problemom. Tako više od trećine ispitane djece smatra da je njihovo obrazovanje ugroženo nepovoljnom materijalnom situacijom.

U istraživanju koje je prije nekoliko godina provela profesorica dr.sc. **Vesna Bilić** s Učiteljskog fakulteta u Zagrebu utvrđeno je da najsiromašniji postižu i najlošije školske rezultate. I sama djeca koja dolaze iz materijalno najugroženijih obitelji procjenjuju da imaju otežane mogućnosti za nastavak obrazovanja.

U zaključku tog istraživanja se naglašava da materijalna i nematerijalna

uskraćenost ugrožava pravo djece na obrazovanje, negativno utječe na njihov

školski i životni uspjeh i napredak otežavajući im ostvarenje njihovih punih potencijala.

Otežan razvoj

I brojna svjetska istraživanja utvrdila su da je razvoj djece u siromašnim obiteljima otežan te da je njihova obrazovna i životna perspektiva znatno lošija nego njihovih vršnjaka koji žive u materijalno boljim uvjetima.

Pojedini svjetski stručnjaci (npr. *Conger i suradnici*) upozorili su da će niski prihodi, visoki dugovi i ostali negativni financijski događaji dovesti do toga da se ne mogu zadovoljiti sve potrebe obitelji, a to onda rezultira stresom i visokim pritiskom što predstavlja rizik za emocionalne nevolje – ljutnju, tjeskobu, depresiju... One potenciraju probleme u odnosima između roditelja povećavajući sukobe i razvode, a reflektiraju se i na njihovo postupanje prema djeci u vidu češćeg kažnjavanja, neprimjerenog reagiranja.

Za razliku od imućnijih roditelja koji pokazuju više topline i poštovanja prema svojoj djeci, izbjegavaju fizičko kažnjavanje, više su zainteresirani i uključeni u njihove aktivnosti i uspjehe, siromašni roditelji najčešće nisu u stanju odgovoriti na potrebe svoje djece. Osim toga prakticiraju neprimjerene odgojne metode kao što je tjelesno kažnjavanje i ostali oblici zlostavljanja.

No, potrebno je naglasiti da siromaštvo ne uzrokuje uvijek i loše roditeljstvo.

Bez putovanja i školske opreme

Ipak, različite potrebe djece u siromašnim obiteljima, materijalne, emocionalne, socijalne i obrazovne ne mogu biti zadovoljene ili su zanemarene, a često nemaju ni jednak pristup društvenim dobrima koji su od vitalnog značaja za njihovu dobrobit, pa se osjećaju zakinutima u odnosu na svoje dobro stojeće vršnjake.

Dieca iz siromašnih obitelji osim što ne idu na ljetovanja i ostala putovanja i što ne

Djeca iz siromašnih obitelji, čiji se ne rađa na rjeđovanju i ostala putovanja i što ne organiziraju rođendanske zabave, često nemaju ni potrebnu školsku opremu,

knjige, pribor ili topli obrok. Nisu im dostupni izleti, izvannastvne aktivnosti, učenje stranih jezika, što sve utječe na njihov uspjeh u obrazovanju, a kasnije i u životu.

Obiteljski prihodi vezuju se i uz rizik ranog napuštanja obrazovanja (*Ferguson i suradnici, i Matković*), stupanj završenog obrazovanja, ali i kasnije na mogućnost zapošljavanja. A što je stupanj obrazovanja lošiji mogućnost dobijanja dobro plaćenog posla je sve manja.

Kad se pogleda taj ciklus, onda postaje jasna uzrečica da siromaštvo rađa siromaštvo i da se iz tog začaranog kruga vrlo teško iščupati.

Koliko djece u Hrvatskoj živi u siromaštvu, može li ih se i kako zaštititi i pomoći im, trpe li zbog siromaštva vršnjačko nasilje, što o tome kažu stručnjaci čitajte u našim tekstovima koje ćemo objavljivati sljedećih tjedana.

.....

♦♦ Autor: **Irena Kustura Rosandić** ♦ Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije ♦♦